

Znamierowska-Prüfferowa Maria

Data urodzenia: 1898

etnografka, muzeolożka, twórczyni Muzeum Etnograficznego w Toruniu, wykładowczyni Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, członkini Towarzystwa Naukowego w Toruniu w l. 1949-1990.

Urodziła się w Kibartach na Litwie w rodzinie Stanisława, urzędnika rosyjskiej komory celnej, i Leokadii z domu Andrzejewskiej. Ze strony ojca wywodziła się ze zubożałej rodziny ziemiańskiej z Podola, matka przed ślubem była guwernantką, pochodziła z Wielkopolski. W l. 1907-1915 uczęszczała do Gimnazjum Handlowego w Lipawie w guberni kurlandzkiej. Podczas pierwszej wojny światowej przebywała w Kijowie, gdzie uczęszczała na kursy uniwersyteckie na Wydziale Filologicznym Cesarskiego Uniwersytetu Kijowskiego im św. Włodzimierza. Po powrocie do Polski z wojennej tułaczki w 1919 r. pracowała jako nauczycielka w szkole we wsi Mokas w pow. sochaczewskim, następnie w sierocińcu w Pruszkowie. W tym czasie była słuchaczką Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie. Od 1921 r. podjęła naukę na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. W 1924 r. rozpoczęła studia w zakresie etnografii pod kierunkiem prof. Cezarii Baudouin de Courtenay-Ehrenkreutzowej. Od 1927 r. została zatrudniona jako młodsza asystentka w muzeum etnograficznym USB. W tym czasie prowadziła samodzielne badania nad etnografią Wileńszczyzny. W 1936 r. została mianowana kustoszem muzeum i uzyskała etat na Uniwersytecie w Zakładzie Etnologii. W 1939 r., już po przejęciu Wilna przez Litwinów, uzyskała tytuł doktora. W latach drugiej wojny światowej pracowała m.in. jako nauczycielka tajnych kompletów, nie zaprzestała też pracy naukowej. Zmuszona do opuszczenia Wilna w lecie 1945 r. znalazła się w Toruniu, gdzie została zatrudniona na UMK jako adiunkt w Zakładzie Etnologii i Etnografii. Współpracowała także nad organizacją Działu Etnograficznego Muzeum Miejskiego w Toruniu. W l. 1949-1958, po odejściu z UMK, kierowała tym działem i przekształciła go w

odrębne muzeum. W 1955 r. uzyskała stopień doktora habilitowanego. Od 1958 r. kierowała Katedrą Etnografii UMK. W 1959 r. została dyrektorem utworzonego Muzeum Etnograficznego w Toruniu. W l. 1948–1978 była członkiem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego (w 1978 r. otrzymała honorowe członkostwo PTL). Była też wieloletnią prezes toruńskiego oddziału tej organizacji. Zmarła w Toruniu, pochowana została na cmentarzu św. Jerzego.

Literatura:

1. Arszyńska E., Muzelewska M., *Znamierowska-Prüfferowa Maria (1898–1990)*, [w:] *Toruński słownik biograficzny*, t. 4, red. K. Mikulski, Toruń 2004, s. 285–290.
2. *Pracownicy nauki i dydaktyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika 1945–2004. Materiały do biografii*, red. S. Kalembka, Toruń 2006, s. 790.
3. Tubaja R., *Prof. dr Maria Znamierowska-Prüfferowa (1898–1990)*, „Lud”, t. 74, 1991, s. 335–340.

Tomasz Krzemiński